

ЗАКОН

О КЛИМАТСКИМ ПРОМЕНАМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се систем за ограничење емисија гасова са ефектом стаклене баште (у даљем тексту: GHG) и за прилагођавање на измењене климатске услове, мониторинг и извештавање о стратегији нискоугљеничног развоја и њеном унапређењу, програм прилагођавања на измењене климатске услове, доношење стратегије нискоугљеничног развоја и програма прилагођавања на измењене климатске услове, издавање дозвола за емисије GHG оператеру постројења, издавање одобрења на план мониторинга оператера ваздухоплова, мониторинг, извештавање, верификацију и акредитацију верификатора, административне таксе, надзор и друга питања од значаја за ограничење емисија GHG и прилагођавање на измењене климатске услове.

На поступак издавања, одузимања, измена и допуна дозволе за емисију GHG, поступак давања одобрења и одобрења за измене плана мониторинга емисије GHG, поступак давања одобрења на извештаје о побољшањима методологије емисије GHG и поступак вођења евиденција и регистра прописаних овим законом примењују се одредбе закона који уређује општи управни поступак, уколико овим законом није другачије прописано.

Примена закона

Члан 2.

Одредбе овог закона примењују се на емисије GHG изазване људском активношћу и секторе и системе изложене утицајима климатских промена.

GHG из става 1. овог члана су угљендиоксид (CO₂), метан (CH₄), азотсубоксид (N₂O), флуороугљоводоници (HFCs), перфлуороугљеници (PFCs), и сумпорхексафлуорид (SF₆) и азот трифлуорид (NF₃).

Циљеви закона

Члан 3.

Циљ овог закона је успостављање система како би се смањиле емисије GHG на исплатив и економски ефикасан начин, чиме се доприноси достизању научно неопходних нивоа емисија GHG како би се избегле опасне промене климе на глобалном нивоу и неповољни утицаји промене климе.

Циљ овог закона је и смањење емисија GHG и прилагођавање на измењене климатске услове усвајањем и спровођењем докумената јавних политика.

Циљ овог закона је и успостављање механизма за правовремено, транспарентно, тачно, доследно, упоредиво и потпуно извештавање и верификацију информација о испуњењу обавеза према Закону о потврђивању Оквирне конвенције УН о промени климе, са анексима („Службени лист СРЈ - Међународни уговори”, број 2/97), Закону о потврђивању Кјото протокола („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 88/07), Закону о потврђивању Доха амандмана на Кјото протокол уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС - Међународни

уговори”, број 2/17) и Закону о потврђивању Споразума из Париза („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 4/17), као и за мониторинг и извештавање о емисијама GHG изазваних људском активношћу из извора и уклоњених путем понора и активностима прилагођавања на измењене климатске услове предузетим на исплатив и економски ефикасан начин.

Достизање циљева закона

Члан 4.

За достизање циљева овог закона, државни органи и организације треба да усвоје одговарајуће секторске политике и мере из делокруга своје надлежности.

Значење израза

Члан 5.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *оператер ваздухоплова* јесте свако физичко или правно лице које обавља ваздухопловне активности или власник ваздухоплова, ако идентитет тог лица није познат или га власник ваздухоплова није навео;

2) *верификатор* јесте правно лице које врши верификационе активности у складу са овим законом и прописом донетим на основу њега и кога је акредитовало Акредитационо тело Србије (у даљем тексту: АТС), у складу са законом којим се уређује акредитација;

3) *водич о економичности потрошње горива* јесте скуп података о званичној потрошњи горива и званичној емисији CO₂ за сваки модел расположив на тржишту нових путничких возила;

4) *гасови са ефектом стаклене баште* (енг. *greenhouse gases*; у даљем тексту: GHG) јесу гасови и други гасовити састојци који се налазе у атмосфери, како природног, тако и антропогеног порекла који апсорбују и поново емитују инфрацрвено зрачење;

5) *добављач* јесте произвођач путничких возила или његов огранак са седиштем у Републици Србији. У случају да произвођач или његов огранак немају седиште у Републици Србији, за добављача ће се сматрати увозник или правно лице који први пут даје на тржиште Републике Србије ново путничко возило на продају или на лизинг, као и предузетник који по први пут даје на тржиште Републике Србије ново путничко возило на продају;

6) *емисија GHG из извора* јесте испуштање GHG из сектора и категорија у којима долази до сагоревања горива и фугитивних емисија из горива, индустријских процеса, укључујући емисије из постројења и ваздухопловних активности, употребе производа, пољопривреде, и управљања отпадом ближе одређеним прописом;

7) *заинтересована јавност* јесте јавност на коју утиче или на коју може утицати доношење одлуке надлежног органа или која има интереса у томе, укључујући и удружења грађана и друштвене организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирани код надлежног органа;

8) *званична потрошња горива* јесте потрошња горива из прилога Европске комисије о уверењу о хомологацији типа путничких возила или из потврде о саобразности у складу са важећим прописима. Када се неколико варијанти и/или верзија наводи под истим моделом, вредност потрошње горива која се за тај модел наводи заснива се на варијанти и/или верзији модела са највишом званичном потрошњом горива унутар те групе;

9) *званичне специфичне емисије CO₂* јесу измерене емисије за дато путничко возило из прилога Европске комисије о уверењу о хомологацији типа путничких возила или из потврде о саобразности у складу са важећим прописима. Када се неколико варијанти и/или верзија наводи под истим моделом, вредности CO₂ које се за тај модел наводе заснивају се на варијанти и/или верзији модела са највишом званичном емисијом CO₂ унутар те групе;

10) *званични податак о специфичним емисијама загађујућих материја у ваздух* (у даљем тексту: вредности специфичних емисија загађујућих материја у ваздух) јесу вредности азотних оксида (NO_x), угљен монооксида (CO), укупног угљеноводика (THC) и суспендованих честица (PM) из прилога Европске комисије о уверењу о хомологацији типа путничких возила или из потврде о саобразности у складу са важећим прописима. Када се неколико варијанти и/или верзија наводи под истим моделом, вредности емисије поједине загађујуће материје у ваздух које се за тај модел наводе заснивају се на варијанти и/или верзији модела са највишом званичном емисијом те материје унутар те групе;

11) *извор емисије из постројења* јесте део постројења или процеса у оквиру постројења који се могу одвојено идентификовати, а из ког се емитују релевантни гасови са ефектом стаклене баште;

12) *јавност* јесте једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

13) *Кјото протокол* јесте Кјото протокол уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе потврђен Законом о потврђивању Кјото протокола уз Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе;

14) *Конвенција* јесте Оквирна конвенција Уједињених нација о промени климе, са анексима, потврђена Законом о потврђивању Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе, са анексима (у даљем тексту: Конвенција);

15) *конзервативна процена* јесте процена при којој се примењују утврђене претпоставке како би се обезбедило да не дође до потцењивања годишњих емисија GHG из постројења или прецењивања тонских километара;

16) *марка* јесте робна марка у складу са прописима који уређује безбедност саобраћаја на путевима;

17) *механизам чистог развоја* један је од три флексибилна механизма Кјото протокола и омогућава државама које имају квантификоване обавезе смањења емисија GHG под Кјото протоколом да спроводе програме и пројекте који воде смањењу емисија GHG у земљама у развоју, задржавајући јединице смањења емисија GHG које су резултат пројектне активности и које су изражене преко CO₂ еквивалента;

18) *модел* јесте комерцијални опис марке, типа и, ако је доступно и прикладно, варијанте и верзије путничког возила;

19) *неповољни утицаји промене климе* означавају промене у физичкој животној средини или „биоти”, услед промене климе, а које имају значајне штетне последице на састав, способност обнављања или продуктивност природних и контролисаних екосистема или на функционисање друштвено-економских система или људско здравље и благостање;

20) *ново путничко возило* јесте свако путничко возило које претходно није било продато купцу у другу сврху осим за даљу продају или достављање;

21) *ознака економичности потрошње горива* јесте ознака која садржи податке о званичној потрошњи горива и званичној емисији CO₂ путничких возила на која се ознака поставља;

22) *оператер постројења* јесте правно лице или предузетник које у складу са прописима управља постројењем, контролише га или је овлашћен за доношење економских одлука у вези са техничким функционисањем постројења;

23) *план мониторинга* је план у складу са којим оператер постројења односно оператер ваздухоплова врши мониторинг емисија GHG из постројења односно ваздухопловних активности;

24) *подаци о активности оператера и оператера ваздухоплова* јесу подаци о количини горива или материјала који се утроше или произведу у процесу производње, а који су од значаја за прорачуне у методологији мониторинга и изражавају се у случају течних и чврстих материјала у тераџулима (TJ) или тонама (t), а у случају гасовитих у нормалним кубним метрима (Nm³);

25) *политике и мере* јесу сви инструменти чије спровођење води смањењу емисија GHG, укључујући и оне чији примарни циљ није ограничавање или смањење емисија GHG из извора и уклањања путем понора;

26) *понор* јесте сваки процес, активност или механизам којим се одстрањују из атмосфере GHG, аеросоли или претходници GHG;

27) *постројење* јесте стационарна техничка јединица у којој се обавља једна или више активности одређених прописом којим се утврђују врсте активности које доводе до емисије гасова са ефектом стаклене баште, као и свака друга активност која је директно технички повезана са активностима које се обављају на том месту и која може довести до емисија гасова са ефектом стаклене баште;

28) *потврда о саобразности* јесте писмени доказ издат од стране произвођача за свако возило произведено у складу са шемом хомологације типа целог возила. Подаци наведени у Потврди о саобразности представљају декларацију произвођача;

29) *продавац* јесте правно лице које обавља делатност продаје или лизинга новог путничког возила коначном потрошачу, као и предузетник који самостално обавља делатност продаје новог путничког возила коначном потрошачу;

30) *продајно место* јесте место као што је изложбени салон путничких возила или отворени простор, где се нова путничка возила излажу или нуде на продају или лизинг потенцијалним купцима. У ову дефиницију укључени су трговачки сајмови на којима се нова путничка возила представљају јавности;

31) *пројекције без мера* јесу пројекције антропогених емисија GHG из извора и одстрањених путем понора које искључују ефекте свих политика и мера које су планиране, донете или спроведене након године изабрана као почетна за ове пројекције;

32) *пројекције са мерама* јесу пројекције антропогених емисија GHG из извора и одстрањених путем понора које укључују ефекте донесених и спроведених политика и мера на смањења емисија GHG;

33) *пројекције са додатним мерама* јесу пројекције антропогених емисија GHG из извора и одстрањених путем понора које укључују ефекте

донесених и спроведених политика и мера на смањење емисија GHG, као и политике и мере које су у ту сврху планиране;

34) *промотивни материјал* јесте сав материјал, без обзира на медиј у којем се промовише (писани, електронски или аудио-визуелни), и који се користи при продаји, оглашавању и промовисању путничких возила у јавности. У то се убрајају, између осталог, технички приручници, брошуре, огласи у новинама, часописима и специјализованој штампи и плакатима, као и огласи на интернету, телевизији, филмском платну и дисплејима;

35) *путничко возило* јесте свако моторно возило врсте M1 у складу са прописом који уређује ближу поделу моторних и прикључних возила осим возила за посебне намене;

36) *резервоар гасова* са ефектом стаклене баште јесте физичка јединица или компонента биосфере, геосфере или хидросфере, са способношћу да сачува или акумулира GHG који је уклоњен из атмосфере понирањем или GHG који је ухваћен из извора гасова стаклене баште;

37) *систем инвентара* GHG јесте систем институционалних, законодавних и процедуралних механизма који обезбеђују процену и извештавање о прописаним антропогеним емисијама GHG из извора и уклањања помоћу понора;

38) *тим за оцењивање* јесте тим који АТС именује да спроводи оцењивање верификатора у складу са овим законом;

39) *тип, варијанта и верзија* су различита возила одређене марке која се препознају по типу, варијанти и верзији јединственим алфанумеричким знаковима;

40) *тонски километар* значи превоз једне тоне робе на удаљеност од један километар;

41) *уклањање помоћу понора* јесте природно или антропогено уклањање GHG из атмосфере помоћу понора.

II. СТРАТЕГИЈЕ И ПЛАНОВИ

Документа планирања

Члан 6.

У области климатских промена које прописује овај закон, доносе се следећа документа:

- 1) стратегија нискоугљеничног развоја;
- 2) акциони план за спровођење стратегије;
- 3) програм прилагођавања на измењене климатске услове.

Стратегија нискоугљеничног развоја

Члан 7.

Министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) у сарадњи са осталим надлежним министарствима и релевантним државним институцијама и телима припрема Стратегију нискоугљеничног развоја (у даљем тексту: Стратегија) ради утврђивања стратешких праваца деловања и јавне политике које се односе на ограничења емисија GHG из извора, као и транспарентног и тачног праћења достизања тих ограничења емисије.

Стратегија се припрема за период од најмање десет година.

Стратегију доноси Влада на предлог Министарства и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Садржај Стратегије нискоугљеничног развоја

Члан 8.

Стратегија садржи, нарочито:

- 1) сагледавање постојећег стања, укључујући и анализу социо-економске ситуације која утиче на ниво емисија GHG;
- 2) пројекције са мерама и са додатним мерама које одређују различите правце нискоугљеничног развоја, које уважавају социо-економске параметре;
- 3) процене добити и трошкова различитих праваца нискоугљеничног развоја;
- 4) опште и посебне циљеве који се желе постићи (утврђивање квантитативних циљева ограничења емисија GHG из извора и повећања уклањања путем понора који се постижу различитим сценаријима нискоугљеничног развоја);
- 5) идентификацију препорученог правца нискоугљеничног развоја са пратећим квантитативним циљем ограничења емисија GHG;
- 6) идентификацију одговарајућих мера неопходних за достизање различитих праваца нискоугљеничног развоја, узрочно-последичне везе између општих и посебних циљева и мера које доприносе остварењу тих циљева и анализу ефеката тих мера на физичка и правна лица и буџет;
- 7) кључне показатеље учинка на нивоу општих и посебних циљева и мера, којима се мери ефикасност и ефективност спровођења Стратегије.
- 8) идентификацију потреба за постизање циљева ограничења емисија GHG на нивоу сектора, укључујући стратешке циљеве развоја;
- 9) институционални оквир и план за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање о спроведеним мерама и циљевима стратегије.

Усклађеност секторских стратегија са Стратегијом

Члан 9.

Документи јавних политика морају садржати квантитативну процену утицаја на промену нивоа емисије GHG из извора и уклањање помоћу понора прорачунате у складу са прихваћеном међународном методологијом.

Акциони план за спровођење Стратегије

Члан 10.

Стратегија се остварује доношењем акционог плана за спровођење Стратегије (у даљем тексту: Акциони план), који садржи нарочито:

- 1) опште и посебне циљеве преузете из стратегије;
- 2) мере и активности у секторима, које је потребно предузети ради остварења циљева Стратегије уз навођење пројеката ако се мере и/или активности спроводе кроз пројекте;
- 3) институције одговорне за спровођење специфичних мера као и институцију носиоца која је одговорна за праћење спровођења и извештавање о њиховом спровођењу;

4) процену потребних средстава за спровођење специфичних мера, уз навођење извора финансирања за обезбеђена средства;

5) временске рокове, показатеље учинка на нивоу мера, а по потреби и на нивоу активности, методе и учесталост извештавања о спровођењу специфичних мера;

6) информације о прописима које би требало донети односно изменити како би се реализовале мере јавне политике;

7) методе и учесталост извештавања о остварењу Акционог плана.

Акциони план усваја Влада за период од најмање пет година на предлог Министарства.

Министарство прати остварење Акционог плана и по потреби предлаже његово ажурирање за потребе испуњења циљева Стратегије.

Министарство ажурира Акциони план, ако Влада донесе одлуку о корективним мерама у складу са чланом 11. овог закона.

На захтев Министарства надлежне институције дужне су да доставе податке и информације од значаја за израду и ажурирање Акционог плана у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Захтев за достављање података и информација из става 5. овог члана садржи врсту података и информација, временски период на који се односе, начин достављања, као и друге елементе.

Ограничење емисија GHG

Члан 11.

На основу Стратегије и Акционог плана, а у складу са обавезама које проистичу из Конвенције и других међународних докумената донетих за спровођење Конвенције, Влада прописује нивое емисија GHG: из извора на националном нивоу, за постројења и ваздухопловне активности и за емисије GHG из сектора и категорија у којима долази до сагоревања горива и фугитивних емисија из горива, индустријских процеса и употребе производа, пољопривреде и отпада.

Актом из става 1. овог члана, прописују се нарочито:

1) сектори, категорије и извори емисија за које се утврђују нивои емисија GHG и период на који се односе;

2) начин и методологија за утврђивање нивоа емисија GHG;

3) укупне нивое емисија GHG из извора у односу на емисије у одређеној години;

4) годишње нивое емисија GHG за постројења и ваздухопловне активности у односу на емисије у одређеној години;

5) укупне нивое емисија GHG из извора у односу на емисије у одређеној години, без емисија из тачке 4) овог става.

Актом из става 1. овог члана прописују се емисије GHG за период од десет година и на годишњем нивоу у овом периоду.

Министарство припрема годишњи извештај о достизању емисија GHG у складу са актом из става 1. овог члана и у случају одступања, укључујући и дозвољене преносе у складу са чланом 12. овог закона, припрема предлог потребних корективних мера за достизање емисија GHG из извора до 15. новембра сваке године и доставља га Влади на усвајање.

Инструменти флексибилности

Члан 12.

Ако су емисије из члана 11. став 2. тачка 5) овог закона, у прописаном периоду, у одређеној години веће од прописаног годишњег нивоа емисија GHG, дозвољено је пренети највише до 5% годишње количине из наредне године.

Ако су емисије из члана 11. став 2. тачка 5) овог закона у прописаном периоду, у одређеној години мање од прописаног годишњег нивоа емисија GHG, тај вишак је дозвољено пренети у наредне године за достизање годишњих нивоа емисија GHG до последње године тог периода.

Програм прилагођавања на измењене климатске услове

Члан 13.

Министарство припрема Програм прилагођавања на измењене климатске услове (у даљем тексту: Програм прилагођавања) са Акционим планом ради идентификације утицаја климатских промена на секторе и системе и утврђивања мера прилагођавања на измењене климатске услове (у даљем тексту: мера прилагођавања) за оне секторе и системе у којима је потребно смањити неповољне утицаје.

Програм прилагођавања доноси Влада на предлог Министарства.

Програм прилагођавања се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Садржај Програма прилагођавања

Члан 14.

Програм прилагођавања се израђује и усваја у складу са законом којим се уређује плански систем и нарочито садржи:

- 1) анализу социо-економске ситуације која утиче на прилагођавање на измењене климатске услове;
- 2) анализу осматрених промена климе;
- 3) приказ очекиваних промена климе;
- 4) анализу утицаја промена климе на секторе и системе;
- 5) идентификацију сектора најпогођенијих климатским променама;
- 6) опис жељене промене коју треба постићи, њених елемената и њихових узрочно-последичних веза;
- 7) опште и посебне циљеве јавне политике који се желе постићи;
- 8) предлог мера прилагођавања;
- 9) разраду и процене добити и трошкова различитих комбинација мера прилагођавања, као и резултате спроведене анализе ефеката за сваку од комбинација мера прилагођавања;
- 10) резултате процеса спроведених консултација и додатних анализа ефеката разматраних опција на основу спроведених консултација;
- 11) листу мера прилагођавања са образложењем и начином њиховог остваривања;
- 12) институције одговорне за спровођење мера прилагођавања;
- 13) Акциони план.

Реализација Програма прилагођавања

Члан 15.

Документи јавних политика у секторима најпогођенијим климатским променама, као и плански документи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе израђују се узимајући у обзир циљеве Програма прилагођавања.

Органи и организације надлежни за спровођење мера прилагођавања садржаних у Програму прилагођавања, као и за израду и спровођење докумената јавне политике из става 1. овог члана, дужни су да до 15. марта сваке године, а почевши од друге календарске године након године усвајања Програма прилагођавања достављају Министарству извештај о спроведеним мерама прилагођавања, као и појавама као што су поплаве, екстремне температуре, суше и друго и њиховим последицама.

Влада прописује листу органа и организација као и садржину и форму извештаја, из става 2. овог члана.

Учешће јавности

Члан 16.

Министарство ће о нацрту Стратегије, Акционог плана и Програма прилагођавања, обавестити јавност и омогућити давање мишљења и примедби, у складу са законом којим се прописује израда и усвајање докумената јавних политика.

Национални савет за климатске промене

Члан 17.

Овим законом успоставља се Национални савет за климатске промене (у даљем тексту: Савет), као саветодавно тело Владе.

Чланове Савета именује Влада на период од пет година уз могућност поновног избора.

Савет чине представници Министарства и других органа и организација, представници научне и стручне јавности, као и представници цивилног друштва, чија је област деловања од значаја за утврђивање и спровођење активности у области климатских промена, као и представник Повереника за заштиту равноправности.

Савет доноси Пословник о свом раду.

Савет води, у својству председника, министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар).

Савет може у свој рад да укључи и спољне сараднике, стручне за област климатских промена.

Рад чланова Савета се не плаћа.

Административно-техничке послове за потребе Савета обавља Министарство.

Савет је дужан да доставља Влади извештај о раду једном годишње.

III. ПОЛИТИКЕ И МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧЕЊЕ ЕМИСИЈА GHG ИЗ ИЗВОРА

1. МЕХАНИЗАМ ЧИСТОГ РАЗВОЈА

Спровођење Механизма чистог развоја

Члан 18.

Мере за ограничење емисија GHG, могу се спроводити кроз програме и пројекте у оквиру Механизма чистог развоја.

Влада прописује критеријуме и начин одобравања програма и пројеката који се реализују у оквиру Механизма чистог развоја, изузев капиталних пројеката, у смислу закона којим се уређује буџетски систем.

2. ДОСТУПНОСТ ПОДАТАКА О ЕКОНОМИЧНОСТИ ПОТРОШЊЕ ГОРИВА И ЕМИСИЈАМА CO₂ У ВЕЗИ СА ПРОДАЈОМ НОВИХ ПУТНИЧКИХ ВОЗИЛА

Доступност података о потрошњи горива и емисијама CO₂

Члан 19.

У циљу информисаности потрошача и доношења одлуке о избору при куповини или узимању на лизинг нових путничких возила, потребно је обезбедити доступност података о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ из тих возила.

Ознака о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ и загађујућих материја у ваздух

Члан 20.

Продавац који ставља у промет модел новог путничког возила дужан је да на продајном месту или у близини путничког возила, о свом трошку, на јасно видљив начин постави, односно изложи ознаку о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ тог возила.

Образац ознаке из става 1. овог члана, објављује Агенција за безбедност саобраћаја у електронском облику на својој интернет страници.

Министар ближе прописује садржину обрасца ознаке о економичности о потрошњи горива и емисијама CO₂ из става 1. овог члана.

Водич о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ и загађујућих материја у ваздух

Члан 21.

Добављач мора у електронском облику најкасније до 31. децембра текуће године Агенцији за безбедност саобраћаја слати листу модела свих нових возила које продаје на територији Републике Србије са подацима на прописаном обрасцу.

Агенција за безбедност саобраћаја објављује на својој интернет страници:

1) листу свих модела нових путничких возила који се у току године продају у Републици Србији, састављену по азбучном реду марки путничких возила са подацима из става 1. овог члана, и

2) листу десет модела нових путничких возила са најеконичнијом потрошњом горива, поређаним према растућим вредностима специфичних емисија CO₂ за сваку врсту горива са подацима из става 1. овог члана.

Добављач најмање једном годишње о свом трошку обезбеђује водич о економичности потрошње горива, емисијама CO₂ и загађујућих материја у

ваздух (у даљем тексту: водич), који садржи и листе из става 2. тач. 1) и 2) овог члана.

Добављач водич објављује на својој интернет страници, а његову електронску верзију бесплатно доставља продавцу и Агенцији за безбедност саобраћаја.

Продавац мора обезбедити да је последња компактна верзија водича на његовом продајном месту у писаном преносивом електронском облику бесплатно доступна потрошачу на његов захтев.

Министар ближе прописује образац са подацима из става 1. овог члана као и садржај водича из става 3. овог члана.

Плакат или дисплеј

Члан 22.

Продавац је дужан да за све марке новог путничког возила изложеног или понуђеног на продају или лизинг, на продајном месту видно изложи плакат или дисплеј са подацима о званичној потрошњи горива и званичним специфичним емисијама CO₂ и загађујућих материја у ваздух.

Министар ближе прописује изглед, димензије и садржај плаката, односно дисплеја.

Промоција

Члан 23.

Добављач и продавац дужни су да обезбеде да сав промотивни материјал садржи податке о званичној потрошњи горива и званичној специфичној емисији CO₂ и загађујућих материја у ваздух модела новог путничког возила на које се односи.

Министар ближе прописује форму и садржај промотивног материјала.

Забрана присуства ознака, симбола или натписа

Члан 24.

Забрањено је довођење у забуну потенцијалних купаца нових путничких аутомобила коришћењем ознака, симбола или натписа који се односе на потрошњу горива или емисију CO₂ и загађујућих материја у ваздух на ознакама, у водичима, на плакатима или у промотивној литератури из чл. 20-23. овог закона.

IV. МОНИТОРИНГ, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА ЕМИСИЈА GHG ИЗ ПОСТРОЈЕЊА И ВАЗДУХОПЛОВНИХ АКТИВНОСТИ

1. ДОЗВОЛА ЗА ЕМИСИЈУ GHG ОПЕРАТЕРУ ПОСТРОЈЕЊА

Услов за почетак рада постројења

Члан 25.

Пре почетка рада постројења у којем се обавља активност која доводи до емисије GHG, оператер постројења дужан је да прибави дозволу за емисију GHG (у даљем тексту: дозвола).

Изузетно од става 1. овог члана, за постројења или делове постројења који се користе за истраживање, развој и испитивање нових производа и процеса, као и за постројења која користе искључиво биомасу, није потребна дозвола.

Влада прописује врсте активности и гасове из става 1. овог члана за које је потребно прибавити дозволу.

Захтев за издавање дозволе

Члан 26.

Оператер постројења подноси Министарству захтев за издавање дозволе.

Захтев из става 1. овог члана садржи:

- 1) податке о оператеру постројења;
- 2) опис и локацију постројења и активности које се обављају у постројењу, укључујући технологије које се користе;
- 3) податке о сировинама и другим материјалима чија употреба може да доведе до емисије GHG;
- 4) податке о врсти и извору емисија GHG;
- 5) нетехнички резиме података који се односи на податке из тач. 1) - 4) овог става.

Оператер постројења дужан је да уз захтев из става 1. овог члана достави и план мониторинга емисија GHG из постројења (у даљем тексту: план мониторинга) у два примерка.

Разматрање захтева

Члан 27.

Министарство разматра поднети захтев и ако утврди да он не садржи прописане податке, односно уколико није достављен план мониторинга, обавестиће подносиоца захтева о утврђеним недостацима и одредиће му рок у ком је дужан да достави податке односно план мониторинга који недостају.

Ако подносилац захтева у одређеном року не поступи по захтеву Министарства из става 1. овог члана и не отклони недостатке Министарство одбацује такав захтев.

Оцена Агенције за заштиту животне средине

Члан 28.

Министарство у року од пет дана од дана пријема потпуног захтева за издавање дозволе са планом мониторинга исти, заједно са планом мониторинга, доставља Агенцији за заштиту животне средине (у даљем тексту: Агенција).

Агенција оцењује достављени план мониторинга, и у року од највише два месеца од дана пријема докумената из става 1. овог члана, доставља Министарству извештај који садржи оцену да ли је план мониторинга израђен у складу са прописима и да ли је оператер постројења у стању да обезбеди мониторинг и извештавање о емисијама GHG у складу са овим законом.

Приликом оцене плана мониторинга Агенција може тражити од подносиоца захтева да јој у одређеном року достави додатне информације које је подносилац захтева пропустио да наведе у плану мониторинга односно уколико неке од достављених информација у плану мониторинга нису наведене, међусобно су контрадикторне или нису довољно прецизне према захтевима прописа из члана 35. став 7. овог закона.

Дозвола

Члан 29.

Министарство издаје дозволу у року од највише четири месеца од пријема потпуног захтева за издавање дозволе, на основу позитивне оцене Агенције из члана 28. овог закона.

Дозвола садржи:

- 1) назив и адресу оператера постројења као и адресу постројења;
- 2) опис активности и емисија GHG из постројења;
- 3) обавезу вршења мониторинга емисије GHG на начин прописан планом мониторинга;
- 4) обавезу достављања верификованог извештаја о емисијама GHG.

План мониторинга са пратећом документацијом саставни је део дозволе.

Дозвола се издаје за постројење или део постројења, а може се издати и јединствена дозвола за више постројења уколико се налазе на истој локацији и њима управља исти оператер постројења.

Дозвола се издаје у форми решења на које није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

Ревизија дозволе

Члан 30.

Министарство по службеној дужности сваких пет година поново разматра издату дозволу и по потреби врши измене и допуне исте.

Измене и допуне дозволе у складу са ставом 1. овог члана врше се у случају измена закона и других прописа.

Измена дозволе

Члан 31.

Оператер постројења обавештава Министарство о свакој намеравајој промени врсте активности, промена капацитета постојећих постројења и изградња нових постројења на локацији, промена горива и главних сировина које се користе у постројењу.

Министарство процењује промене из става 1. овог члана и ако утврди да су промене такве да утичу на дозволу, у року од 30 дана од дана пријема обавештења, захтева од оператера постројења да у одређеном року поднесе захтев за измену дозволе.

Уз захтев из става 2. овог члана оператер постројења доставља и измењени план мониторинга, ако је Министарство проценило да је и то потребно.

Ако оператер постројења у одређеном року не поднесе захтев за измену дозволе сматраће се да је одустао од промене из става 1. овог члана.

На поступак измене дозволе примењују се одредбе чл. 26-29. овог закона.

Сматраће се да намеравана промена не утиче на дозволу и да оператер постројења може извршити намеравану промену, ако у року од 30 дана од дана достављања Министарству обавештења о намеравајој промени, не прими захтев Министарства из става 2. овог члана.

Оператер постројења обавештава Министарство и о свакој намераваној промени оператера односно података о оператеру.

Ако Министарство добије обавештење из става 7. овог члана, измениће дозволу у року од 30 дана од дана пријема обавештења.

Престанак важења дозволе

Члан 32.

Министарство доноси решење о престанку важења дозволе ако од оператера постројења прими обавештење или на други начин сазна:

- 1) о престанку важења интегрисане дозволе;
- 2) о престанку обављања активности у постројењу;
- 3) да рад постројења није могућ из техничких разлога;
- 4) да постројење не ради и његово поновно покретање није могуће;

5) да се у постројењу не обавља активност и оператер постројења не може да гарантује да ће постројење наставити са радом у року од шест месеци од престанка рада, односно у року од 18 месеци у случају престанка рада услед непредвиђених околности на које оператер не може да утиче.

Одредба из става 1. тачка 5) овог члана не примењује се на постројења у резерви или у стању приправности и на постројења која своје активности обављају сезонски ако:

- 1) оператер постројења има дозволу из члана 29. овог закона као и интегрисану дозволу уколико је прописана за то постројење;
- 2) је технички могуће покренути обављање активности постројења без физичких промена на постројењу;
- 3) се постројење редовно одржава.

2. ОДОБРЕЊЕ ПЛАНА МОНИТОРИНГА GNG ОПЕРАТЕРУ ВАЗДУХОПЛОВА

Достављање плана мониторинга

Члан 33.

Оператер ваздухоплова који поседује оперативну дозволу у складу са законом којим се уређује ваздушни саобраћај дужан је да Министарству достави план мониторинга најкасније четири месеца по ступању на снагу прописа из става 3. овог члана.

Оператер ваздухоплова који је у поступку издавања оперативне дозволе дужан је да Министарству достави план мониторинга најкасније два месеца пре започињања ваздухопловних активности на основу оперативне дозволе.

Влада прописује ваздухопловне активности и гасове за које није потребно доставити план мониторинга.

Одобрење плана мониторинга

Члан 34.

Министарство у року од пет дана од дана пријема плана мониторинга из члана 33. ст. 1. и 2. овог закона, исти доставља Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат).

Директорат оцењује достављени план мониторинга и у року од највише два месеца од дана пријема докумената из става 1. овог члана доставља

Министарству извештај који садржи оцену да ли је план мониторинга израђен у складу са прописима и да ли је оператер ваздухоплова у стању да обезбеди мониторинг и извештавање о емисијама GHG складу са овим законом.

Приликом оцене плана мониторинга Директорат може тражити од оператера ваздухоплова да му достави додатне информације у одређеном року.

Министарство даје одобрење на план мониторинга у року од највише четири месеца од пријема плана мониторинга, на основу позитивне оцене Директората.

Одобрење се издаје у форми решења на које није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

3. МОНИТОРИНГ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О ЕМИСИЈАМА GHG ИЗ ПОСТРОЈЕЊА И ВАЗДУХОПЛОВНИХ АКТИВНОСТИ

План мониторинга

Члан 35.

Оператер постројења и оператер ваздухоплова (у даљем тексту: оператер) дужан је да врши мониторинг емисије GHG на основу одобреног плана мониторинга који је саставни део дозволе односно на који је Министарство дало одобрење.

Осим обавезе из става 1. овог члана оператер ваздухоплова може да врши и мониторинг података о тонским километрима.

План мониторинга састоји се нарочито од детаљних, потпуних и транспарентних података о методологији мониторинга емисије GHG појединачног постројења или ваздухоплова.

Саставни део плана мониторинга су писане процедуре за поступке који се примењују приликом мониторинга и извештавања, као и пратећа документација.

У поступку оцене плана мониторинга Агенција односно Директорат дају сагласност за примену одређених елемената методологије мониторинга, односно одређених писаних процедура односно њихових делова.

Министарство на својој интернет презентацији објављује одређене елементе потребне за примену методологије мониторинга као што су стандардни фактори, методе процене за утврђивање удела биомасе и друго.

Министар, а за ваздухопловне активности уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује садржај плана мониторинга, писане процедуре и пратећу документацију која се доставља уз план мониторинга.

Измена плана мониторинга

Члан 36.

Оператер је дужан да редовно проверава да ли план мониторинга одражава природу и начин рада постројења или активности ваздухоплова, као и да ли методологија мониторинга емисије GHG може да се побољша, те да на основу тога врши измене плана мониторинга.

Оператер је дужан да о предлозима за измену плана мониторинга без одлагања обавести Министарство.

Ако утврди да предложене измене плана мониторинга у конкретном случају нису значајне, Министарство обавештава оператера да је дужан да измењени план мониторинга са пратећом документацијом достави Министарству до 31. децембра текуће године.

Ако утврди да су предложене измене плана мониторинга значајне, Министарство обавештава оператера да је дужан да му измењени план мониторинга са пратећом документацијом без одлагања достави на одобрење.

На поступак одобрења измењеног плана мониторинга примењују се одредбе чл. 28. и 34. овог закона.

Оператер је дужан да води евиденцију о свим изменама плана мониторинга.

Министар, а за ваздухопловне активности уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује разлоге за измену плана мониторинга, значајне измене плана мониторинга, као и садржај евиденције о изменама плана мониторинга.

Поједностављени план мониторинга

Члан 37.

Оператер постројења који управља постројењем са ниским емисијама GHG може Министарству поднети захтев за одобрење коришћења поједностављеног плана мониторинга.

Неће се сматрати постројењем са ниским емисијама GHG постројење које обавља прописане активности којима је обухваћен N₂O.

Министар прописује услове које мора да испуни постројење да би се сматрало постројењем са ниским емисијама GHG, као и услове, активности, поступке, начине контроле и потребну документацију коју треба доставити како би оператер из става 1. овог члана могао да користи поједностављени план мониторинга.

Спровођење измењеног плана мониторинга

Члан 38.

Пре добијања обавештења и одобрења из члана 36. ст. 3. и 4. овог закона, оператер може да спроводи мониторинг и извештавање користећи измењени план мониторинга, ако се може претпоставити да предложене измене нису значајне, или у случају када би мониторинг у складу са првобитним планом мониторинга дао непотпуне податке о емисији GHG.

Ако оператер може претпоставити да су предложене измене значајне, оператер је дужан да спроведе оба плана мониторинга и извештавања (првобитни и измењени), уз паралелно вођење привремене документације.

Након добијања обавештења или одобрења у складу са чланом 36. овог закона, оператер је дужан да користи само податке који се односе на измењени план мониторинга и да спроводи целокупни мониторинг и извештавање користећи само измењени план мониторинга.

Методологије мониторинга емисије GHG

Члан 39.

Мониторинг емисија GHG врши се на основу прописане методологије.

Министар прописује методологије мониторинга емисија GHG из постројења и услове за њихову примену.

Министар уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује методологију мониторинга емисија GHG за оператере ваздухоплова.

Процена примене одређене методологије мониторинга

Члан 40.

Ако оператер постројења тврди, да примена одређене методологије мониторинга није технички изводљива, Агенција процењује оправданост те примедбе узимајући у обзир техничке и технолошке карактеристике тог постројења.

Ако оператер постројења тврди, да примена одређене методологије мониторинга доводи до неоправдано високих трошкова, Агенција процењује оправданост те примедбе, узимајући у обзир да ли су трошкови мониторинга већи од користи.

Начин процене техничке изводљивости и неоправдано високих трошкова ближе се уређују прописом који доноси министар.

Управљање и контрола података

Члан 41.

Оператер успоставља, документује, спроводи и одржава писане процедуре за прикупљање и коришћење података при мониторингу и извештавању о емисијама GHG, са ефикасним контролним системом, чиме се омогућава да се припреми извештај о емисијама GHG и извештај о тонским километрима без погрешно приказаних података и у складу са планом мониторинга.

Оператер је дужан да редовно проверава делотворност контролног система, и да га заједно са писаним процедурама за прикупљање и коришћење података при мониторингу и извештавању о емисијама GHG, по потреби побољшава, узимајући у обзир и препоруке верификатора из извештаја о верификацији, као и да по потреби прилагоди план мониторинга.

Министар, а за ваздухопловне активности уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује садржај писаних процедура и контролног система.

Чување докумената и података

Члан 42.

Оператер је дужан да све релевантне податке прикупљене у складу са чланом 41. овог закона као и документа сачињена и добијена у складу са обавезама из овог закона, чува најмање десет година.

Подаци и документа из става 1. овог члана морају се учинити доступним на захтев Министарства, Агенције, Директората и верификатора који верификује извештај о годишњим емисијама GHG односно извештај о тонским километрима.

Министар, а за ваздухопловне активности уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује минимум података и докумената, који се чувају у складу са ставом 1. овог члана.

Извештавање

Члан 43.

Оператер је дужан да до 31. марта текуће године достави Агенцији односно Директорату верификовани извештај о емисијама GHG са извештајем

о верификацији за претходну календарску годину, за постројења и из сектора ваздушног саобраћаја.

Изузетно од става 1. овог члана, извештај о емисијама GHG који оператер који први пут почиње са радом подноси у првој години након добијања дозволе из члана 29. овог закона, односно одобрења из члана 34. овог закона, обухвата период од дана почетка рада до 31. децембра те године.

Оператер постројења које је престало са радом, односно у случају стечаја стечајни управник, дужан је да без одлагања достави Агенцији односно Директорату верификован извештај о емисијама гасова за период од 1. јануара текуће године до дана престанка рада постројења.

Оператер који је у периодима од 1. јануара до 31. децембра 2005. године, од 1. јануара 2008. до 31. децембра 2010. године и од 1. јануара 2016. до 31. децембра 2017. године обављао прописане активности најмање један дан у календарској години, доставља, уз извештај о емисијама GHG који први пут подноси Агенцији односно Директорату и податке о нивоу активности и емисијама из тих активности, за ове године (у даљем тексту: историјски ниво активности).

Министар, а за ваздухопловне активности уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује форму и садржај извештаја о емисијама из ст. 1-3. овог члана, као и врсту и начин добијања података о историјском нивоу активности и емисијама из тих активности.

Конзервативна процена емисије GHG

Члан 44.

Ако оператер у року утврђеном у члану 43. овог закона не достави верификован извештај о годишњој емисији GHG, односно ако тај извештај није израђен или није верификован у складу са одредбама овог закона, Агенција односно Директорат врши конзервативну процену емисије GHG која замењује извештај о годишњој емисији GHG.

Ако у свом извештају верификатор наведе да у извештају о емисијама GHG постоје погрешно приказани подаци који нису од кључног значаја, а које оператер није исправио у свом извештају, Агенција односно Директорат процењују значај погрешно приказаних података.

Када утврди да су подаци из става 2. овог члана од значаја за извештавање, Агенција односно Директорат врши конзервативну процену емисије GHG за активности за које је утврђено да су подаци погрешно приказани.

Агенција односно Директорат на основу процене из става 3. овог члана обавештава оператера о потреби и начину измене извештаја о емисији GHG.

Оператер је дужан да о обавештењу из става 4. овог члана обавести верификатора.

Извештавање о побољшањима методологије мониторинга

Члан 45.

Оператер је дужан да достави Министарству извештај о побољшањима методологије мониторинга на који Министарство даје одобрење.

Ако извештај о верификацији из члана 43. овог закона садржи примедбе које се односе на нетачности или неусклађености података у извештају о емисијама GHG или садржи предлоге за побољшање тог извештаја, оператер

припрема извештај и доставља га Министарству на одобрење до 30. јуна године у којој је издат извештај о верификацији.

У извештају из става 2. овог члана оператер наводи које примедбе и предлоге из извештаја о верификацији је прихватио, односно рокове у којима ће их прихватити, а за примедбе и предлоге које није прихватио, оператер је дужан да наведе образложење зашто они не доводе до побољшања методологије мониторинга, односно како доводе до неоправдано високих трошкова.

Изузетно од става 2. овог члана, оператер који управља постројењем са ниским емисијама GHG није дужан да поднесе извештај из става 2. овог члана.

На поступак давања одобрења на извештаје из ст. 1. и 2. овог члана, примењују се одредбе чл. 28. и 34. овог закона.

Министар прописује рокове за подношење и садржај извештаја из става 1. овог члана.

4. ВЕРИФИКАЦИЈА И АКРЕДИТАЦИЈА

Верификација извештаја

Члан 46.

Акредитовани верификатор, по прописаној процедури, врши верификацију извештаја из члана 43. овог закона и оператеру издаје извештај о верификацији.

АТС по прописаној процедури, акредитује правно лице које испуњава прописане услове као верификатора.

Министар прописује услове које морају да испуне верификатори, процедуру и критеријуме верификације као и садржину извештаја о верификацији.

Питања акредитације

Члан 47.

На питања акредитације која нису посебно уређена овим законом, примењују се одредбе закона којим се уређује акредитација и других опшних аката АТС, односно правила акредитације које објављује АТС.

Пријава за акредитацију

Члан 48.

Уз пријаву за акредитацију, подносилац захтева доставља документацију прописану законом којим се уређује акредитација и другим општим актима АТС, као и податке релевантне за: оцену компетентности за спровођење верификације, оцену поступка верификације као и утврђивање испуњености услова за верификаторе из прописа донетог на основу овог закона.

Министар прописује податке релевантне за: оцену компетентности за спровођење верификације, оцену поступка верификације као и утврђивање испуњености услова за верификаторе из прописа донетог на основу овог закона.

Оцењивање верификатора

Члан 49.

У поступку акредитације, као и у поступку надзора над радом акредитованих верификатора, АТС оцењује:

- 1) испуњеност захтева прописаних законом којим се уређује акредитација;
- 2) испуњеност услова прописаних овим законом и прописима донетим на основу овог закона;
- 3) компетентност за вршење верификације у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона;
- 4) да ли се верификација врши у складу с овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Тим за оцењивање

Члан 50.

У поступку акредитације тим за оцењивање нарочито врши:

- 1) преглед свих релевантних докумената и записа који се достављају уз пријаву за акредитацију;
- 2) обилазак просторија подносиоца захтева ради прегледа репрезентативног узорка интерне верификационе документације и оцењивања примене система менаџмента квалитетом код подносиоца захтева и верификационих процедура или процеса које успоставља подносилац пријаве;
- 3) оцену репрезентативног дела обима акредитације за који је затражена акредитација и рада и компетентности репрезентативног броја особља подносиоца пријаве које учествује у верификацији.

У поступку акредитације тим за оцењивање мора да испуни услове и примени процедуре дефинисане прописима из члана 47. овог закона.

Поред услова одређених прописима из члана 47. овог закона, тим за оцењивање мора да испуњава и услове у погледу састава тима за оцењивање, компетентности оцењивача који оцењује верификатора, односно вође тима, члана тима и особа које доносе одлуке о додели, проширењу или обнављању акредитације, као и услове које морају да испуне технички експерти које АТС може да укључи у оцењивачки тим.

Министар прописује услове из става 3. овог члана.

Обавезе верификатора

Члан 51.

Верификатор је дужан да сваке године до 15. новембра АТС достави информације о планираном времену и месту верификације које је предвидео у временском плану, као и адресу и друге информације о оператерима чији извештаји о емисијама GHG или тонским километрима подлежу верификацији, као и о изменама тих информација, без одлагања.

Информације из става 1. овог члана АТС користи за израду програма надзора над радом верификатора и извештаја о надзору над радом верификатора.

Програм надзора над радом верификатора

Члан 52.

АТС до 31. децембра текуће године доставља Министарству програм надзора над радом верификатора за наредну годину.

Програм надзора над радом верификатора садржи попис верификатора које је акредитовао АТС и која су га у складу са одредбама члана 51. овог

закона обавестили да намеравају да спроводе верификацију у Републици Србији.

Програм надзора над радом верификатора садржи нарочито:

- 1) предвиђено време и место верификације;
- 2) информације о активностима које је АТС планирао за тог верификатора, посебно активности надзора и поновног оцењивања;
- 3) датуме предвиђене оцене рада у пракси, коју спроводи АТС како би оценио верификатора, укључујући адресу и друге информације о оператерима које ће обићи приликом оцењивања.

АТС до 1. јуна текуће године доставља Министарству извештај о реализацији радног програма за претходну годину, који садржи податке о сваком верификатору којег је акредитовао АТС.

Министар прописује форму и садржај извештаја из става 4. овог члана.

Административне мере и обавештавање о обиму акредитације верификатора

Члан 53.

АТС може да суспендује, повуче или смањи обим акредитације верификатора ако верификатор не испуњава захтеве из овог закона.

АТС суспендује акредитацију или смањује обим акредитације у било којем од следећих случајева:

- 1) верификатор је озбиљно прекршио захтеве из овог закона;
- 2) верификатор упорно и у више наврата није испуњавао захтеве из овог закона;
- 3) верификатор је прекршио друге посебне одредбе и услов из правила акредитације и других аката АТС;

АТС повлачи акредитацију ако:

- 1) верификатор није отклонио узорке на основу којих је донешена одлука о суспензији акредитације;
- 2) је члан највишег руководства верификатора проглашен кривим за превару;
- 3) је верификатор намерно дао погрешне информације.

Против одлуке АТС о суспензији, повлачењу или смањењу обима акредитације у складу са ст. 2. и 3. може се поднети жалба АТС у складу са одредбама закона којим се уређује област акредитације.

АТС обавештава Министарство о суспензији, повлачењу или смањењу обима акредитације верификатора, односно о прекиду суспензије или промени одлуке о суспензији, повлачењу или смањењу обима акредитације на основу жалбе.

Министарство сваке године АТС доставља информације о:

- 1) резултатима провере извештаја оператера и извештаја о верификацији, посебно о утврђеним неусаглашеностима верификатора;
- 2) релевантним резултатима инспекцијских прегледа оператера који садрже утврђену неусаглашеност верификатора;

3) резултатима оцењивања интерне верификационе документације верификатора.

Приговор на верификатора

Члан 54.

Министарство, оператер или друга заинтересована страна може АТС да упути приговор који се односи на верификатора.

Приговор из става 1. овог члана може се поднети и из разлога неусаглашености верификатора из члана 53. став 6. тач. 1) и 2) овог закона.

5. ДОСТАВЉАЊЕ И ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА

Достављање

Члан 55.

Министар прописује начин и форму достављања докумената прописаних чл. 26, 31, 33, 35, 36, 37, 43, 45. и 46. овог закона.

Пристап информацијама

Члан 56.

Министарство чини доступним јавности извештаје о емисији гасова у складу са прописом којим се уређује пристап информацијама од јавног значаја.

Пословном тајном не могу се означити подаци који се односе на емисије, стање животне средине и могуће негативне утицаје и последице, резултате мониторинга и инспекцијски надзор.

V. СИСТЕМ ЗА МОНИТОРИНГ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О НАЦИОНАЛНИМ ЕМИСИЈАМА GHG

Национални систем инвентара GHG

Члан 57.

Национални Систем инвентара GHG успоставља се, води и константно унапређује како би се, у складу са захтевима Конвенције, осигурала процена емисија GHG из извора и уклањања путем понора, као и правовременост, транспарентност, тачност, доследност, упоредивост и потпуност инвентара GHG.

Инвентар GHG и извештај о инвентару GHG

Члан 58.

Национални инвентар GHG (у даљем тексту: Инвентар GHG) је база података која садржи нарочито:

- 1) податке о активностима;
- 2) примењене емисионе факторе;
- 3) податке о емисијама GHG из извора и уклањања помоћу понора;
- 4) друге податке потребне за израду извештаја.

На основу Инвентара GHG израђује се Национални извештај о инвентару GHG (у даљем тексту: Извештај о инвентару GHG).

Агенција успоставља и води Инвентар GHG и припрема Извештај о инвентару GHG.

Извештај о инвентару GHG, саставни је део Извештаја о стању животне средине у Републици Србији.

Агенција израђује до 15. јануара сваке године Инвентар GHG.

Агенција израђује до 15. марта сваке године Извештај о инвентару GHG.

Агенција израђује до 31. јула сваке године инвентар GHG са привременим подацима за претходну годину.

Министар ближе прописује садржину Инвентара GHG и Извештаја о инвентару GHG.

Достављање података за израду Националног инвентара GHG

Члан 59.

Органи и организације надлежни за вођење или управљање информационим системима и базама података које садрже податке потребне за израду Инвентара GHG, достављају податке Агенцији и осигуравају квалитет података и спроводе контролу квалитета података.

Влада прописује органе и организације из става 1. овог члана и врсту података потребних за израду Инвентара GHG.

Влада може у пропису из става 2. овог члана утврдити и обавезу других правних или физичких лица која обављају одређену делатност да доставе податке потребне за израду Националног инвентара GHG, а којима не располажу органи и организације из става 1. овог члана.

Закључење споразума

Члан 60.

Агенција са органима и организацијама из члана 59. става 1. овог закона закључује споразум којим се утврђују обавезе тих органа и организација нарочито подаци, рокови, облик и начин за њихово достављање Агенцији.

Осигурање квалитета и контрола квалитета података

Члан 61.

Агенција израђује и спроводи План осигурања квалитета и контроле квалитета података за потребе израде и унапређења квалитета Инвентара GHG.

Агенција координира активности са органима и организацијама из члана 59. овог закона, како би осигурала квалитет и обезбедила контролу квалитета података у складу са планом из става 1. овог члана.

Органи и организације из члана 59. овог закона поступају по процедурама из плана из става 1. овог члана и о свим реализованим и планираним изменама обавештавају Агенцију уз које достављају и образложење.

VI. ПРОЈЕКЦИЈЕ ЕМИСИЈА GHG ИЗ ИЗВОРА И УКЛАЊАЊА ПОМОЋУ ПОНОРА

Пројекције емисија GHG из извора и уклањања помоћу понора

Члан 62.

Министарство припрема пројекције антропогених емисија GHG из извора и њиховог уклањања помоћу понора (у даљем тексту: пројекције) као основу за

утврђивање и процену могућности ограничења емисија GHG, доношење политика и мера за економски исплативо ограничење емисија GHG, као и за мониторинг достизања ограничења емисија GHG.

Пројекције се израђују за гасове или групе гасова, као и за секторе и категорије и унапређују се по потреби.

Пројекције за релевантне секторе израђују се у сарадњи са надлежним министарствима.

VII. СИСТЕМ ЗА ИЗВЕШТАВАЊЕ О ПОЛИТИКАМА, МЕРАМА И ПРОЈЕКЦИЈАМА GHG

Систем за извештавање о политикама, мерама и пројекцијама GHG

Члан 63.

У циљу обезбеђења правремености, транспарентности, тачности, доследности, упоредивости и потпуности информација о политикама и мерама и пројекцијама, успоставља се, одржава и континуирано унапређује систем за извештавање о политикама и мерама и пројекцијама GHG.

Систем подразумева институционалне, правне и процедуралне механизме за извештавање о политикама и мерама и пројекцијама антропогенних емисија GHG из извора и уклањања помоћу понора.

Органи и организације укључујући органе и организације локалних самоуправа надлежне за послове заштите животне средине дужни су да врше процену ефеката политика и мера на ниво емисија GHG из своје надлежности и о њима извештавају Министарство.

Влада одређује листу органа и организација из става 3. овог члана, садржај, облик и рокове за извештавање Министарства.

Извештавање о реализацији планских докумената

Члан 64.

Министарство извештава Владу о реализацији Акционог плана, Програма прилагођавања, реализацији политика и мера, пројекцијама и постизању квантитативних циљева из Стратегије.

Извештаје из става 1. овог члана Влада подноси Народној скупштини.

Министарство извештаје из става 1. овог члана као и све релевантне процене трошкова и ефеката политика и мера којима се ограничавају или смањују емисије GHG из извора или повећавају уклоњене количине путем понора, значајне информације на којима се те процене заснивају, описе модела и коришћене методолошке приступе, дефиниције и претпоставке на којима се заснивају, ставља на увид јавности на својој интернет страници.

Влада прописује форму, садржај и рокове за достављање извештаја из става 1. овог члана.

Извештавање према захтевима Конвенције

Члан 65.

У складу са обавезама које произилазе из Конвенције, Министарство припрема Двогодишњи извештај и Извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији УН о промени климе.

Извештаје из става 1. овог члана усваја Влада.

Извештаје из става 1. овог члана Министарство ставља на увид јавности на својој интернет страници.

VIII. АДМИНИСТРАТИВНЕ ТАКСЕ

Обавеза плаћања административне таксе

Члан 66.

Оператер сноси трошкове плаћања административних такси, утврђених у складу са посебним прописима, за:

- 1) подношење захтева за издавање дозволе у складу са овим законом;
- 2) издавање дозволе у складу са овим законом;
- 3) издавање одобрења у складу са овим законом;
- 4) измену дозволе;
- 5) измену плана мониторинга.

Административне таксе приход су буџета Републике Србије.

IX. НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 67.

Надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за послове заштите животне средине, Директорат, и министарство надлежно за послове трговине.

Инспекцијски надзор врши министарство надлежно за послове заштите животне средине преко инспектора за заштиту животне средине, Директорат преко ваздухопловних инспектора и министарство надлежно за послове трговине преко тржишних инспектора.

Инспектор за заштиту животне средине врши инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона које се односе на обавезе оператера постројења, ваздухопловни инспектор над применом одредаба које се односе на обавезе оператера ваздухоплова, а тржишни инспектор над применом одредаба овог закона које се односе на доступност информација потрошачима о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ из нових путничких возила.

На поступак вршења инспекцијског надзора примењују се одредбе закона који уређује инспекцијски надзор, ако овим законом није другачије прописано.

Права и дужности инспектора

Члан 68.

У вршењу инспекцијског надзора тржишни инспектор има право и дужност да утврђује:

1) да ли је продавац који ставља у промет модел новог путничког возила на продајном месту и у близини путничког возила на јасно видљив начин поставио, односно изложио ознаку о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ тог возила;

2) да ли је добављач о свом трошку обезбедио водич о економичности потрошње горива и емисијама CO₂;

3) да ли је добављач бесплатно доставио електронску верзију водича продавцу и Агенцији за безбедност саобраћаја;

4) да ли је обезбеђен преносив, компактан и бесплатан водич за потрошаче на продајним местима;

5) да ли је продавац за сваку марку новог путничког возила изложеног или понуђеног на продају или лизинг, на продајном месту видно изложио плакат или дисплеј са подацима о званичној потрошњи горива и званичним специфичним емисијама CO₂;

6) да ли су добављачи и продавци обезбедили да сва промотивна литература садржи податке о званичној потрошњи горива и званичној специфичној емисији CO₂ модела новог путничког возила на које се односи;

7) да ли су присутне ознаке, симболи или натписи који се односе на потрошњу горива или емисију CO₂ на ознакама, у водичима или на плакатима или у промотивној литератури који могу довести у забуну потенцијалне купце нових путничких аутомобила.

У вршењу инспекцијског надзора над радом оператера постројења, инспектор за заштиту животне средине има право и дужност да утврђује:

1) да ли је пре почетка рада новог постројења за прописану врсту активности која доводи до емисије прописаних гасова прибављена дозвола;

2) да ли је за постојеће постројење поднет захтев за издавање дозволе у року утврђеном овим законом;

3) да ли је о свакој намераваној промени врсте активности и начина рада постројења или о сваком проширењу или смањењу капацитета постројења, као и о намераваној промени оператера постројења односно података о оператеру постројења обавештено Министарство;

4) да ли је поднет захтев за измену дозволе са измењеним планом мониторинга у складу са чланом 31. став 2. овог закона;

5) да ли се води евиденција о свим изменама плана мониторинга;

6) да ли се чувају сви релевантни подаци прикупљени у складу са чланом 41. овог закона;

7) да ли је до 31. марта текуће године достављен Министарству извештај о емисијама GHG као и о подацима о активностима постројења, за претходну годину, заједно са верификационим извештајем;

8) да ли је у прописаном року достављен Министарству извештај о побољшањима методологије мониторинга;

9) да ли се спроводе друге обавезе прописане овим законом.

У вршењу инспекцијског надзора над радом оператера ваздухоплова, ваздухопловни инспектор има право и дужност да утврђује:

1) да ли је пре започињања обављања активности у ваздушном саобраћају Министарству достављен план мониторинга, односно да ли је оператер ваздухоплова који по први пут обавља активности доставио Министарству без одлагања, а најкасније шест недеља након обављене активности, план мониторинга;

2) да ли је до 31. марта текуће године достављен Министарству извештај о емисијама GHG односно извештај о подацима тонских километара за претходну годину заједно са верификационим извештајем;

3) да ли се води евиденција о свим изменама плана мониторинга;

4) да ли се чувају сви релевантни подаци прикупљени у складу са чланом 41. овог закона;

5) да ли је у прописаном року достављен Министарству извештај о побољшањима методологије мониторинга;

6) да ли се спроводе друге обавезе прописане овим законом.

Овлашћења инспектора

Члан 69.

У вршењу послова из члана 68. овог закона, тржишни инспектор је овлашћен и дужан да:

1) нареди постављање, односно излагање ознаке о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ возила;

2) нареди продавцу да обезбеди водич о економичности потрошње горива и емисијама CO₂;

3) нареди добављачу да бесплатно достави електронску верзију водича продавцу и Агенцији за безбедност саобраћаја;

4) нареди добављачу да обезбеди преносив, компактан и бесплатан водич за потрошаче на продајним местима;

5) нареди продавцу да за сваку марку новог путничког возила изложеног или понуђеног на продају или лизинг, на продајном месту видно изложи плакат или дисплеј са подацима о званичној потрошњи горива и званичним специфичним емисијама CO₂;

6) нареди добављачу и продавцу да обезбеде да сва промотивна литература садржи податке о званичној потрошњи горива и званичној специфичној емисији CO₂ модела новог путничког возила на које се односи;

7) забрани ознаке, симболе или натписе који се односе на потрошњу горива или емисију CO₂ на ознакама, у водичима или на плакатима или у промотивној литератури који могу довести у забуну потенцијалне купце нових путничких аутомобила;

8) нареди да се за прописану врсту активности која доводи до емисије прописаних гасова прибави дозвола.

У вршењу послова из члана 68. овог закона, инспектор за заштиту животне средине је овлашћен и дужан да:

1) нареди да се обавести о свакој намераваној промени врсте активности и начина рада постројења или о сваком проширењу или смањењу капацитета постројења, као и о намераваној промени оператера постројења односно података о оператеру постројења и о намери престанка обављања активности у постројењу;

2) нареди да се поднесе захтев за измену дозволе у складу са чланом 31. став 2. овог закона;

3) нареди да се врши мониторинг емисија GHG на основу плана мониторинга који је саставни део дозволе односно на који је Министарство дало одобрење;

4) нареди да се води евиденција о свим изменама плана мониторинга;

5) нареди да се води и чува евиденција о свим релевантним подацима и дозвола у прописаном року;

6) нареди да се у прописаном року достави извештај о емисијама GHG као и о подацима о активностима постројења заједно са верификационим извештајем;

7) нареди да се достави извештај о побољшањима методологије мониторинга;

8) нареди извршење других обавеза прописаних овим законом.

У вршењу послова из члана 68. овог закона, ваздухопловни инспектор је овлашћен и дужан да:

1) нареди да оператер ваздухоплова достави план мониторинга;

2) нареди да се врши мониторинг емисија GHG односно мониторинг података о тонским километрима на основу плана мониторинга на који је Министарство дало одобрење;

3) нареди да се води евиденција о свим изменама плана мониторинга;

4) нареди да се води и чува евиденција о свим релевантним подацима у прописаном року;

5) нареди да се у прописаном року достави извештај о емисијама GHG заједно са верификационим извештајем;

6) нареди да се достави извештај о побољшањима методологије мониторинга;

7) нареди извршење других обавеза прописаних овим законом.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 70.

Новчаном казном од 150.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) пре почетка рада постројења за прописану врсту активности која доводи до емисије прописаних гасова не прибави дозволу за емисију гасова (члан 25. став 1);

2) не обавести Министарство о свакој намераваој промени врсте активности и начина рада постројења или о сваком проширењу или смањењу капацитета постројења (члан 31. став 1);

3) не поднесе захтев за измену дозволе са измењеним планом мониторинга у складу са чланом 31. став 2. овог закона;

4) пре започињања ваздухопловне активности не достави план мониторинга, односно ако оператер ваздухоплова који по први пут обавља ваздухопловне активности, без одлагања, односно најкасније шест недеља након обављене активности, не достави план мониторинга (члан 33. ст. 1. и 2);

5) у случају из члана 36. став 4. овог закона, у складу са роковима прописаним законом којим се уређује инспекцијски надзор, не достави измењени план мониторинга са пратећом документацијом;

6) до 31. марта текуће године не достави верификован извештај о емисијама GHG као и о подацима о активностима постројења и из сектора ваздушног саобраћаја, односно извештај о подацима тонских километара за претходну годину заједно са верификационим извештајем (члан 43. став 1);

7) без одлагања не достави верификован извештај о емисијама GHG за период од 1. јануара текуће године до дана престанка постројења са радом (члан 43. став 3);

8) у прописаном року не поднесе извештај о побољшањима методологије мониторинга (члан 45. став 1).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Прекршаји

Члан 71.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) приликом стављања у промет модела новог путничког возила на продајном месту и у близини путничког возила на јасно видљив начин не постави, односно изложи ознаку о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ тог возила (члан 20. став 1);

2) о свом трошку не обезбеди водич о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ (члан 21. став 3);

3) не достави електронску верзију водича продавцу и Агенцији за безбедност саобраћаја (члан 21. став 4);

4) не обезбеди преносив, компактан и бесплатан водич за потрошаче на продајним местима (члан 21. став 5);

5) за сваку марку новог путничког возила изложеног или понуђеног на продају или лизинг, на продајном месту видно не изложи плакат или дисплеј са подацима о званичној потрошњи горива и званичним специфичним емисијама CO₂ (члан 22. став 1);

6) не обезбеди да сва промотивна литература садржи податке о званичној потрошњи горива и званичној специфичној емисији модела новог путничког возила на које се односи (члан 23. став 1);

7) су присутне ознаке, симболи или натписи који се односе на потрошњу горива или емисију CO₂ на ознакама, у водичима или на плакатима или у промотивној литератури који могу довести у забуну потенцијалне купце нових путничких аутомобила (члан 24);

8) не обавести Министарство о намераваној промени оператера постројења односно података о оператеру постројења (члан 31. став 7);

9) не обавести Министарство о престанку обављања активности у постројењу (члан 32. став 1. тачка 2);

10) не води евиденцију о свим изменама плана мониторинга (члан 36. став 6);

11) не води евиденцију о свим релевантним подацима прикупљеним у складу са чланом 41. овог закона и не чува их најмање десет година (члан 42. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара.

Члан 72.

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у Министарству ако:

- 1) у року од пет дана од дана пријема потпуног захтева за издавање дозволе исти заједно са планом мониторинга не достави Агенцији (члан 28. став 1);
- 2) у року од највише четири месеца од пријема потпуног захтева за издавање дозволе, на основу позитивне оцене Агенције из члана 28. овог закона, не изда дозволу (члан 29. став 1);
- 3) утврди да су промене такве да утичу на дозволу, а у року од 30 дана од дана пријема обавештења не захтева од оператера постројења да у одређеном року поднесе захтев за измену дозволе са измењеним планом мониторинга (члан 31. ст. 2. и 3);
- 4) у року од 30 дана од дана пријема обавештења о намераваној промени оператера постројења не измени дозволу (члан 31. став 8);
- 5) у року од пет дана од дана пријема плана мониторинга исти не достави Директорату (члан 34. став 1);
- 6) у року од највише четири месеца од пријема плана мониторинга, на основу позитивне оцене Директората, не изда одобрење на план мониторинга (члан 34. став 4);
- 7) АТС не достави информације утврђене у члану 53. став 2. овог закона;
- 8) не учини доступним јавности податке из члана 56. став 1. овог закона;
- 9) учини доступним јавности податке које се сматрају пословном тајном из члана 56. став 2. овог закона, а не ради се о подацима од значаја за заштиту животне средине.

Члан 73.

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у Агенцији и Директорату ако:

- 1) у року од највише два месеца од дана пријема захтева за издавање дозволе исти заједно са планом мониторинга не достави извештај о процени плана мониторинга (члан 28. став 2);
- 2) у року од највише два месеца од дана пријема плана мониторинга не достави извештај о процени плана мониторинга (члан 34. став 2).

Члан 74.

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у АТС ако:

- 1) до 31. децембра текуће године Министарству не достави програм надзора над радом верификатора у складу са чланом 52. став 1. овог закона или ако садржај тог програма није у складу са чланом 52. ст. 2. и 3. овог закона;
- 2) до 1. јуна текуће године Министарству не достави извештај о надзору над радом верификатора за претходну годину или ако тај извештај не садржи прописане податке (члан 52. ст. 4. и 5);
- 3) не обавести Министарство о суспензији, повлачењу или смањењу обима акредитације верификатора односно о прекиду суспензије или промени

одлуке о суспензији, повлачењу или смањењу обима акредитације на основу жалбе (члан 53. став 1).

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ознака, водич, плакат или дисплеј и промотивни материјал

Члан 75.

Добављач и продавац су дужни да ознаку, плакат или дисплеј као и сав промотивни материјал са подацима о потрошњи горива, званичним емисијама CO₂ и загађујућих материја у ваздух први пут учине доступним три месеца након ступања на снагу прописа из чл. 20-23. овог закона.

Добављач је дужан да листу модела свих нових возила које продаје на територији Републике Србије достави први пут Агенцији за безбедност саобраћаја три месеца након ступања на снагу прописа из члана 21. став 6. овог закона.

Агенција за безбедност саобраћаја објављује листе из члана 21. став 3. овог закона први пут шест месеци након добијања листа из претходног става овог члана.

Добављач је дужан да водич о економичности потрошње горива, емисијама CO₂ и загађујућих материја у ваздух постави на своју интернет страницу и достави га продавцима први пут три месеца након постављања листе на интернет страници Агенције за безбедност саобраћаја из става 3. овог члана.

Оператер постројења

Члан 76.

Оператер постројења у којем се на дан ступања на снагу овог закона обавља одређена врста активности која доводи до емисије прописаних GHG, дужан је да поднесе захтев за издавање дозволе из члана 26. овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу прописа из члана 25. став 3, члана 35. став 7, члан 39. став 2. и члана 40. став 3. овог закона.

Министарство издаје дозволу у року од девет месеци од дана пријема потпуног захтева из става 1. овог члана.

Оператер ваздухоплова

Члан 77.

Одредбе овог закона које се односе на оператере ваздухоплова почињу да се примењују почев од 1. јануара 2023. године.

Верификација

Члан 78.

Извештај из члана 43. овог закона, у првој години примене законске одредбе о обавези извештавања могу верификовати правна лица која су у поступку добијања акредитације од стране АТС, а верификација тог извештаја је део поступка акредитације.

Рокови за доношење прописа

Члан 79.

Прописи који се доносе на основу овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, прописи који се односе на оператере ваздухоплова, биће донети до дана почетка примене одредаба овог закона које се односе на оператере ваздухоплова из члана 77. став 1. овог закона.

Стратегија нискоугљеничног развоја из члана 7. овог закона донеће се у року од две године дана од дана ступања на снагу овог закона.

Програм прилагођавања на измењене климатске услове из члана 13. овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Први период

Члан 80.

Први период из члана 11. овог закона почиње 2021. године, а завршава се 2030. године.

Закључивање споразума

Члан 81.

Агенција, органи и организације из члана 59. овог закона дужни су склопити споразуме најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу прописа из члана 59. став 2. овог закона.

Престанак важења

Члан 82.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13), и то:

- 1) одредбе члана 2. тачка 3) у делу који гласи: „и климатске промене”,
- 2) одредбе члана 3. тач. 2) и 12),
- 3) одредбе члана 29. став 1. у делу који гласи: „сузбијање климатских промена” и
- 4) одредбе члана 68. тач. 3) и 6).

Ступање на снагу

Члан 83.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.